

MALTA

**QORTI ĊIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMĦALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tat-23 ta' Jannar, 2004

Ċitazzjoni Numru. 360/2000/1

***Atlas Insurance Agency Limited* in rappreżentanza
tas-soċjetà estera *AXA Insurance p.l.c.*, għa *Guardian
Royal Exchange Assurance p.l.c.*, surrogata fid-
drittijiet ta' l-assikurat tagħha Imelda Pace; u l-istess
Imelda Pace**

versus

**Hilder Cauchi; u b'dikriet ta' l-14 ta' Marzu 2000
issejjaħ fil-kawża Joseph Grima**

Din il-kawża hija dwar incident tat-triq li seħħ fit-23 t'Awissu 1998.

lċ-ċitazzjoni tgħid illi dak in-nhar għal xi l-11.30 *a.m.* Mark Pace kien qiegħed isuq il-vettura tal-marka *FIAT Tipo* bin-numru CAS 836, proprjetà ta' l-attriċi Imelda Pace u assikurata mas-soċjetà attriċi, meta din ħabtet ma' vettura tal-marka *Hyundai Pony*, bin-numru CAM 836, misjuqa mill-konvenuta, u saritilha ħsara ta' elf erba' mija u ħmistax-il lira u wieħed u sittin ċenteżmu (Lm1,415.61).

Is-soċjetà attriċi, bħala assikuratriċi, għamlet tajjeb għal elf tliet mija u tmienja u għoxrin lira u ħdax-il ċenteżmu

(Lm1,328.11) taħt il-polza, u kienet surrogata fid-drittijiet ta' l-assikurat, waqt li l-attriċi Pace ħallset sebgħa u tmenin lira u ħamsin ċenteżmu (Lm87.50) li ma kinux koperti bil-polza.

Billi qegħdin igħidu illi l-ħtija kienet tal-konvenuta weħedha, u għalxejn sejħulha biex tagħmel tajjeb għadanni, l-atturi fetħu din il-kawża u qegħdin jitolbu illi l-qorti:

1. tgħid illi l-ħtija kienet tal-konvenuta weħedha;
2. tillikwida d-danni fis-somma ta' elf erba' mija u ħmistax-il lira u wieħed u sittin ċenteżmu (Lm1,415.61); u
3. tikkundanna lill-konvenuta tħallas elf tliet mija u tmienja u għoxrin lira u ħdax-il ċenteżmu (Lm1,328.11) lis-soċjetà attriċi, u sebgħa u tmenin lira u ħamsin ċenteżmu (Lm87.50) lill-attriċi Imelda Pace.

Qegħdin jitolbu wkoll l-ispejjeż, fosthom dawk ta' żewġ ittri uffċjali, u l-imgħax mill-10 ta' Jannar 2000.

Il-konvenuta rressqet l-eċċezzjoni illi l-ħtija ma kinitx tagħha iżda ta' Joseph Grima, sewwiq tal-vettura bin-numru LAB 716 li kienet parkeggjata illegalment fil-post fejn seħħ l-inċident, u hekk ħolqot emerġenza li weħedha kienet il-kawża ta' l-inċident.

B'rikors tas-6 ta' Frar 2001 il-konvenuta talbet illi Joseph Grima jissejjaħ fil-kawża, u b'dikriet ta' l-14 ta' Marzu 2001 il-qorti laqgħet it-talba.

Joseph Grima, wara li ssejjaħ fil-kawża, ressaq l-eċċezzjoni illi l-inċident ma seħħx bi ħtija tiegħu u li għalhekk ma għandux iħallas danni, li, f'kull każ, huma esaġġerati.

Fl-24 t'April 2003 l-imsejjaħ fil-kawża talab li jithalla jressaq eċċezzjoni ta' preskrizzjoni, u, wara li l-qorti dakinhar stess laqgħet it-talba, l-imsejjaħ fil-kawża ressaq eċċezzjoni ta' preskrizzjoni taħt l-art. 2153 tal-Kodiċi Ċivili, billi hu ma kienx notifikat biċ-ċitazzjoni u bl-avviż tas-smiġħ fi żmien sentejn mit-23 t'Awissu 1998, meta seħħ l-inċident.

Nibdew billi nqisu din l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni taħt l-art. 2153 tal-Kodiċi Ċivili:

2153. L-azzjoni għall-ħlas tal-ħsarat mhux ikkaġunati b'reat taqa' bi preskrizzjoni bl-egħluq ta' sentejn.

Il-preskrizzjoni tinkiser b'talba ġudizzjarja, bħal ma hi ċitazzjoni, bil-preżentata ta' l-att, u ma hemmx terminu

għan-notifika¹. L-imsejjaħ fil-kawża, iżda, ma kienx imħarrek biċ-ċitazzjoni meta din kienet ipprezentata, iżda biss b'señħ minn dakinhar meta ngħata d-dikriet tas-sejħa, *i.e.* l-14 ta' Marzu 2001. Il-preskrizzjoni li kienet għaddejja favur tiegħu, għalhekk, inkisret fl-14 ta' Marzu 2001, waqt li l-incident señħ fit-23 t'Awissu 1998, aktar minn sentejn qabel.

L-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni għalhekk qiegħda tintlaqa', u t-talbiet safejn magħmula kontra l-imsejjaħ fil-kawża huma miċħuda, b'dan illi, ladarba s-sejħa saret fuq talba tal-konvenuta, l-ispejjeż ta' l-imsejjaħ fil-kawża għandha tħallashom il-konvenuta.

Ngħaddu issa għall-meritu tal-kawża bejn l-atturi u l-konvenuta.

L-incident señħ fil-mina qrib l-Università, dik li tiegħu t-traffiku sejjer lejn San Ġiljan. Il-vettura ta' l-imsejjaħ fil-kawża kienet parkeġġjata mal-ġenb tat-triq, ġewwa l-mina, billi kellha *puncture*. Il-konvenuta, li kienet għaddejja mill-istess mina fuq in-naħa tax-xellug, meta rat il-vettura ta' l-imsejjaħ fil-kawża wieqfa quddiemha, kisret lejn il-lemin biex ma taħbatx magħha, iżda b'xi mod il-vettura tagħha daret għal kollox u ġiet tħares lura lejn mnejn kienet ġejja. Dak il-ħin is-sewwiq tal-vettura ta' l-attriċi kien għaddej ġewwa l-istess mina, fuq in-naħa tal-lemin, sab il-vettura tal-konvenuta li ħarġet quddiemu u, billi ma kellux ħin biżżejjed biex iwaqqaf jew spazju biex jaħrabha, ħabat magħha.

Fil-fehma tal-qorti l-incident señħ minħabba nuqqas ta' l-imsejjaħ fil-kawża, li waqqaf il-vettura tiegħu f'post manifestament perikoluż ħafna bla ma, permezz ta' triangolu luminuż jew b'xi mezz ieħor, ta avviż tal-perikolu lil traffiku li jkun ġej minn warajh, meta seta' saq ftit metri oħra, għalkemm fuq *flat tyre*, biex joħroġ mill-mina u jwaqqaf f'post anqas perikoluż — biex ma jagħmilx ħsara lir-rota tiegħu ħoloq perikolu kemm għalih u kif ukoll għal ħaddieħor; u b'nuqqas ukoll tal-konvenuta li ma kinitx qiegħda ssuq fil-limiti tal-viżibbiltà, *i.e.* b'mod li setgħet twaqqaf il-vettura tagħha f'tul ta' triq li setgħet tara.

Għalkemm hemm nuqqas ta' l-imsejjaħ fil-kawża wkoll, il-qorti hija tal-fehma illi n-nuqqas tal-konvenuta waħdu kien

¹ Art. 2131, Kod. ~iv.

bizżejjed biex joħloq l-incident, għax li kieku flok karrozza parkeġġjata b'mod irresponsabbli sabet serbut ta' karrozzi weqfin għax it-traffiku ta' quddiemhom kien qed jistenna li s-sinjall minn aħmar jaqleb għal aħdar, xorta kien jigi dak li ġara.

Fil-fehma tal-qorti, għalhekk, il-konvenuta għandha tagħmel tajjeb għad-danni kollha li ġarrbu l-atturi.

Bħala danni l-atturi qegħdin jitolbu elf erba' mija u ħmistax-il lira u wieħed u sittin centeżmu (Lm1,415.61). Din is-somma ma kinitx kontestata skond id-dikriet mogħti waqt is-seduta ta' l-4 ta' Ġunju 2002, u għalhekk il-qorti tillikwida d-danni fis-somma ta' elf erba' mija u ħmistax-il lira u wieħed u sittin centeżmu (Lm1,415.61), li minnhom elf tliet mija u tmienja u għoxrin lira u ħdax-il centeżmu (Lm1,328.11) ġarrbithom is-soċjetà attriċi, u sebgħa u tmenin lira u ħamsin centeżmu (Lm87.50) ġarrbithom l-attriċi Imelda Pace.

Il-qorti għalhekk taqta' l-kawża billi, wara li tilqa' l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni mressqa mill-imsejjaħ fil-kawża u tiċħad it-talbiet ta' l-atturi safejn magħmula kontra tiegħu, u tiċħad ukoll l-eċċezzjoni tal-konvenuta, tgħid illi l-ħtija kienet tal-konvenuta, tillikwida d-danni fis-somma ta' elf erba' mija u ħmistax-il lira u wieħed u sittin centeżmu (Lm1,415.61), u tikkundanna lill-konvenuta tħallas elf tliet mija u tmienja u għoxrin lira u ħdax-il centeżmu (Lm1,328.11) lis-soċjetà attriċi, u sebgħa u tmenin lira u ħamsin centeżmu (Lm87.50) lill-attriċi Imelda Pace, flimkien ma' l-imgħaxijiet mitluba fiċ-ċitazzjoni.

L-ispejjeż kollha tal-kawża għandha tħallashom il-konvenuta.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----